

VALV 2

Huvudtext

SIDOR AV SAKEN

Framgång firas med alkohol
- för det är vi verkligen värda!

Bakslag dränks i alkohol och
ångesten lindras en stund

Fest eller fasa?
Belöning eller straff?

Att hålla sin egen balans
Ta hand om dem som faller

Smakar det så kostar det

VALV 3

Huvudtext

TANKARNA BAKOM

Försäljning med ansvar
utan vinstintresse
Plikttrogen, kunnig personal och
kunder i balans

Var går gränserna?
Vad ska hända om de överträds?

Svaren varierar
liksom tillämpningen av reglerna men
tankarna bakom är desamma

Nu som då

*detaljtext 3b Motboksmiljö
ej radbrutet*

Här får du handla om du har rätt till motbok. Med motboken i handen kan du köpa ut en viss ranson per månad, i den butik där du är registrerad. Expediten är kontrollant och fungerar som lagens förlängda arm.

Om och hur mycket du får köpa beror på vem du är och hur du lever.

Om du är arbetslös, har skatteskulder eller är gift med en man får du ingen motbok alls.

En ogift arbetarkvinna i Norrland får stämpla ut på sin motbok en halv liter sprit per kvartal.

Om du däremot är en gift man som är direktör och bor i rätt del av landet, kan du få köpa upp till fem liter starksprit varje månad. Till representation.

Det du inte köper ut återgår till staten.

Det är Kungliga Kontrollstyrelsen som avgör om du får motbok och hur stor ranson du får. Deras beslut går att överklaga men det leder oftast ingen vart.

Om du inte har fått motbok är du hänvisad till hembränt eller till att köpa svart av andras ransoner.

Tanken är förstås att du ska avstå, att personer med tvivelaktigt leverne inte ska ha tillgång till alkohol.

*detaljtext 3c Röda lampan
ej radbrutet*

Här måste du veta vad du vill ha för här är det personalen som hämtar i hyllorna och som packar dina påsar.

Sådana som dricker för mycket eller gjort något brottsligt på fyllan får inte handla här. De finns med på en lista från länets nykterhetsnämnd. Personalen får inte heller sälja till dig om du är för ung, om du redan är full eller om de misstänker att du tänker långa. Därför har de rätt att be dig visa leg.

För att få kontrollen mindre personlig finns en lampa, en röd, som tänds någon gång ibland.

Om du står i kassan när lampan lyser måste du visa leg. Det kan inte kassörskan rå för. Eller kan hon?

Väljer kassören i så fall att tända när just du ska betala? Eller finns där någon annan som ser mera misstänkt ut?

*detaljtext 3d Nutidsbutik
ej radbrutet*

Här kan du välja och vraka och köpa hur mycket du vill. Personalen möter dig som vilka försäljare som helst. Inköparna gör ett urval centralt och ska värna kvalitet och pris. De får inte favorisera eller diskriminera märken på oklara grunder.

Säljarna i butiken får fortfarande inte sälja till dig om du är full, för ung eller misstänkt som langare. Systembolaget får inte göra reklam och ska inte gå med vinst. De ska fortfarande sälja med ansvar.

Du kanske ställer krav på Bolaget? Tycker att du har rätt att begära att de ska ha just det vin som du vill ha, som passar till din middag? Eller att de åtminstone ska följa sina egna etiska regler.

Har de i så fall rätt att ställa motkrav på dig? Rätt att vägra sälja, rätt att be om leg?